

Zahiu Letiția
(coordonator)

Dachin Anca
Ion Raluca
Istudor Nicolae

Manole Victor
Popescu Adelina
Poenaru Ștefan

AGRICULTURA UNIUNII EUROPENE

sub impactul

POLITICII AGRICOLE COMUNE

Editura Ceres
București, 2006

CUPRINS

Cuvânt înainte	15
<i>Capitolul I</i>	
Construcția politică și instituțională a Uniunii Europene (Anca Dachin)	19
1.1. De la „Declarația Schuman” la Constituția Europeană.....	19
1.2. Instituțiile europene și <i>acquis-ul</i> comunitar.....	23
<i>Capitolul II</i>	
Economia Uniunii Europene (Anca Dachin)	28
2.1. Uniunea Europeană în economia globală.....	28
2.1.1. Uniunea Europeană – zonă dezvoltată a lumii.....	28
2.1.2. Uniunea Europeană în comerțul mondial.....	30
2.1.3. Integrarea pe piețele internaționale de capital.....	32
2.1.4. Investiții în educație, cercetare-dezvoltare și tehnologia informațiilor și comunicațiilor.....	38
2.2. Strategia Lisabona.....	41
2.3. Creșterea economică și convergența în cadrul Uniunii Europene.....	43
2.3.1. Convergența reală.....	43
2.3.2. Convergența nominală.....	48
2.4. Locul agriculturii în economia europeană.....	49
2.5. Decalaje de productivitate ale României în raport cu țările UE.....	55
<i>Capitolul III</i>	
Organizarea agriculturii în statele membre ale Uniunii Europene (Letiția Zahiu)	59
3.1. Resursele fizice și producția agricolă.....	59
3.2. Structurile de organizare a agriculturii în statele membre ale UE.....	66
3.2.1. Exploatațiile (fermele) agricole – unitățile primare din agricultură.....	66
3.2.2. Cooperația agricolă.....	78
3.3. Integrarea agroindustrială.....	93
<i>Capitolul IV</i>	
Politica Agricolă Comună de la creare până la începutul secolului XXI (Letiția Zahiu, Anca Dachin)	101
4.1. Necesitatea și etapele Politicii Agricole Comune.....	101
4.2. Politica Agricolă Comună în perioada de creare și implementare.....	103

4.2.1. Obiectivele și principiile PAC	103
4.2.2. Prețurile instituționale și subvențiile agricole	106
4.3. Reforma Politicii Agricole Comune din anul 1992 (reforma Mac Sharry)	110
4.3.1. Obiectivele și conținutul măsurilor de reformă	110
4.3.2. Reducerea prețurilor instituționale și introducerea plăților compensatorii	112
4.4. Noile măsuri de reformă a Politicii Agricole Comune promovate de Agenda 2000	115
4.5. Impactul reformelor PAC asupra pieței și zonelor rurale	118
4.6. Bugetul agricol al Uniunii Europene	126

Capitolul V

Politica Agricolă Comună în perioada 2007 -2013 (Letiția Zahiu, Anca Dachin)	134
5.1. Obiectivele și conținutul noii reforme a Politicii Agricole Comune	134
5.1.1. Piața și politica de prețuri	137
5.1.2. Schema de plată unică pe exploatație	139
5.1.3. Cross-compliance (reguli de condiționalitate sau eco-condiționalitate)	146
5.1.4. Modularea sprijinului comunitar	147
5.1.5. Întărirea politicii de dezvoltare rurală	150
5.2. Perspectivele dezvoltării agricole și rurale a României în procesul de implementare a Politicii Agricole Comune	153

Capitolul VI

Managementul piețelor agricole-factor important al creșterii competitivității (Anca Dachin, Letiția Zahiu) ..	160
6.1. Conținutul managementului piețelor agricole în noua etapă a reformei Politicii Agricole Comune ..	160
6.2. Impactul măsurilor de reformă a pieței după Agenda 2000	166
6.3. Evoluția prețurilor agricole	170
6.4. Managementul stocurilor de intervenție	174
6.5. Veniturile agricultorilor	178
6.6. Aplicarea mecanismelor PAC privind piața în România, după aderarea la Uniunea Europeană	186

Capitolul VII

Organizarea Comună de Piață a culturilor în arabil (Letiția Zahiu, Ștefan Poenaru)	199
7.1. Impactul măsurilor de reformă din 1992 și Agenda 2000 asupra Organizării Comune de Piață a culturilor în arabil	199
7.2. Reglementarea pieței cerealelor și a altor produse în noua etapă a reformei PAC, 2007-2013	201
7.2.1. Mecanismele de intervenție	203
7.2.2. Regimul la frontiere și protecția pieței interne	204
7.3. Regimul plății unice pe exploatație	207
7.3.1. De la plățile directe, la plata unică	208
7.3.2. Stabilirea sumelor de referință	208
7.3.3. Retragerea din cultură a terenurilor	210
7.3.4. Regimul de sprijin pentru culturi care se vor încadra în sistemul plății unice	211
7.4. Tendințele pieței cerealelor și oleaginoaselor	214

7.5. Regimul de sprijin al culturilor în arabil în noile state membre ale Uniunii Europene și candidate la aderare	219
--	-----

Capitolul VIII

Organizarea Comună de Piață a cărnii (<i>Letiția Zahiu, Adelina Popescu, Stefan Poenaru</i>)	228
8.1. Mecanismele de intervenție și primele acordate pentru sectorul carne de bovine	228
8.1.1. Intervențiile pe piață	229
8.1.2. Plățile directe sau plata unică	229
8.1.3. Prima specială pentru bovine adulte și viței cu destinația abatorizare sau export	230
8.1.4. Primă pentru eliminarea sezonality	231
8.1.5. Prima la sacrificare	232
8.1.6. Alte plăți care se acordă în cadrul plafonului național. Prima specială pentru densitatea bovinelor la hectar	233
8.1.7. Acordarea plăților suplimentare pe animal și la hectar	234
8.2. Primele acordate pentru ovine și caprine	235
8.3. Perspectivele pieței cărnii în UE25	238
8.4. Plafioanele negociate de România cu Uniunea Europeană și sprijinul comunitar pentru piața cărnii de bovine, ovine și caprine	239

Capitolul IX

Organizarea Comună de Piață a laptelui și produselor lactate (<i>Letiția Zahiu, Adelina Popescu</i>)	242
9.1. Intervențiile și măsurile de stabilizare a pieței până la reforma din 2003-2004	243
9.2. Mecanismele de intervenție și cantitățile maxime stabilite pentru intervenție în noua etapă a reformei PAC, începută în 2003-2004.	246
9.3. Primele pe vacă (plățile unice), plafioanele naționale și cantitățile maxime garantate	248
9.4. Prime la produsele lactate și plățile suplimentare	253
9.5. Aplicarea unei taxe în sectorul lapte și produse lactate	254
9.6. Plafioanele negociate de România și sprijinul comunitar pentru sectorul lapte și produse lactate	261

Capitolul X

Organizarea Comună de Piață a vinului (<i>Letiția Zahiu, Victor Manole, Raluca Ion, Anca Dachin</i>)	264
10.1. Viticultura în noul context al globalizării și al Uniunii Europene cu 27 state membre	264
10.2. Reforma Organizării Comune de Piață a vinului	269
10.2.1. Reglementări specifice Organizării Comune de Piață a vinului	269
10.2.2. Contribuția bugetului comunitar la restructurarea sectorului vitivinicol și reconversia viilor	279
10.3. Efectele reformei Organizării Comune de Piață a vinului pe baza măsurilor din Agenda 2000 și noi măsuri de reformă previzibile	282
10.4. Implementarea reglementărilor comunitare privind Organizarea Comună a Pieței vinului în România	284

Capitolul XI

Dezvoltarea rurală – al doilea pilon al Politicii Agricole Comune (<i>Letiția Zahiu</i>)	297
11.1. Legăturile dintre politica regională și politica structurală agricolă	297

11.2. Politica structurală agricolă și de dezvoltare rurală după reformele PAC din 1992 și Agenda 2000	300
11.2.1. Principiile, obiectivele și măsurile de dezvoltare rurală	300
11.2.2. Finanțarea politicii de dezvoltare rurală după reforma din 1992 și Agenda 2000	308
11.3. Politica de dezvoltare rurală în noua etapă a reformei PAC, 2007-2013	313
11.3.1. Premizele noii politici de dezvoltare rurală	313
11.3.2. Liniile directoare strategice și axele politicii de dezvoltare rurală	318
11.3.3. Finanțarea politicii de dezvoltare rurală în perioada 2007-2013	323
11.3.4. Pregătirea României pentru implementarea Politicii Agricole Comune privind dezvoltarea rurală	325

Capitolul XII

Politica comercială și comerțul exterior cu produse agroalimentare (Raluca Ion)	330
12.1. Politica comercială a Uniunii Europene	330
12.2. Comerțul extracomunitar cu produse agricole și alimentare	337
12.3. Comerțul intracomunitar cu produse agricole și alimentare	346
12.4. Comerțul exterior cu produse agroalimentare al României cu Uniunea Europeană	348

Capitolul XIII

Programele de preaderare promovate de Uniunea Europeană (Nicolae Istudor)	353
13.1. Programul PHARE	353
13.1.1. Scopul și obiectivele programului PHARE în România	353
13.1.2. Scenariul financiar pentru programul PHARE în perioada 2000-2006	355
13.1.3. Etapele derulării unui program PHARE	356
13.1.4. Proiecte PHARE pentru adaptarea agriculturii românești la cerințele Uniunii Europene	360
13.2. Programul ISPA	362
13.2.1. Prezentarea generală a programului ISPA	362
13.2.2. Domeniile beneficiare de asistență financiară nerambursabilă prin programul ISPA	363
13.2.3. Particularitățile derulării programului ISPA în România	364
13.3. Programul SAPARD	367
13.3.1. Prezentare generală a programului SAPARD	367
13.3.2. Cadrul instituțional pentru implementarea programului SAPARD	369
13.3.3. Condiții de finanțare ale programului SAPARD	371

Capitolul XIV

Creditul agricol în unele state europene (Victor Manole)	380
14.1. Creditul agricol în statele membre ale Uniunii Europene	380
14.2. Creditul agricol în statele candidate la aderarea la Uniunea Europeană - România și Bulgaria	391

Bibliografie	398
---------------------	-----